

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za nde Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo v Alojzijeвиšču, upravništvo v Marijanišču.

Načrt reda za organiste.¹⁾

1. Če je orglavec tudi cerkvenik, je treba skrbeti, da se prva služba poleg druge ne zanemarija, ampak da se zvesto opravljajo vse stanovske dolžnosti. Torej bodi orglaven v zakristiji na pomoč še drug moški, da se vsa božja služba more vršiti v lepem redu in točno. Ta tudi pobira po cerkvi v pobiravnicu, kadar mora biti orglavec na koru. Odškodovan je za svoj trud po dotedanji navadi v tej fari.

2. Orglavec naj skrbi: a) da orgla in da se poje v pravem cerkvenem duhu in po predpisih, za škofijo veljavnih. Zato naj marljivo prebira „Cerkveni Glasbenik“. Trudi naj se, da se more pri petih sv. mašah (in če tudi so brez levitov) vse peti latinsko in s polnim tekstom (S. R. C. 31. jan. 1896 in „Motu proprio“ Pija X. z dné 22. nov. 1903.) Na cerkvene godove naj v liturgičnem oziru natančno pazi, pa pri mašni pesmi se strogo drži posannih delov sv. maše, da ne prične prej ali pozneje. — V adventu in postu naj se glase orgle tihotno in resno, med letom o praznikih veseleje in polneje. — Orgle naj nikdar petja ne prevladujejo marveč prijetno spremljajo, podpirajo. b) Cerkvinih skladb ne sme popravljati; na vse note (zvezke) naj pazi dobro, da se kaj ne pogubi. Muzikalij posojevati ni dovoljeno. Inventar muzikalij naj hrani natančno prepisan in izpopolnjevan. Muzikalije naj so vse zaznamenovane s farnim pečatom in z dotično zaporedno številko ter zaklenjene, kolikor se ravno isti dan ne rabijo, v posebno od cerkve oskrbljeno omarico. c) Latinskih maš ni treba preraznovrstnih, a vse naj so

¹⁾ Shod dekanov, ki se je vršil za ljubljansko škofijo dné 19. aprila 1906 je imel na dnevnem redu tudi načrt reda za cerkvenike in organiste. Poročevalec je bil č. g. dekan kamiški Ivan Lavrenčič. Njegovo poročilo je objavil ljubljanski škofijski list, št. VII. 1906. Sicer je definitivno potrjenje tega načrta prihranjeno za prihodnjo škofijsko sinodo, vendar kaj radi objavljamo ta načrt v našem listu, kajpada v kolikor se tiče službe cerkvenih organistov, ker smo si v svesti, da bode že zdaj, ako organisti po njem ravnaajo, mnogo pripomogel, da se bode služba božja vršila bolj veličastno, bolj primerno in bolj Bogu v slavo.

Urednik.

mm 14/11 1906
5-h 65

temeljito in gladko priučene: Gloria, Credo in sploh, kar mašnik pred oltarjem intonira naj se takoj nadaljuje in v celem obsegu izpoje do konca; peveci naj dobro in čisto izgovarjajo. Responzorijem naj se oskrbi vselej tekst za pevce in odgovarja koralno. — V to se želi, da se organisti že v orglarski šoli nauče dobro latinski brati in tekst pravilno izgovarjati.

3. Orglavec je dolžan, kolikor utjuno treba, note prepisovati. Od vsakega glasu ostaneta pri cerkvi vsaj po dva prepisa; papir za to da cerkev.

4. Orgla in poje se, kolikorkrat je v naši škofiji in fari sploh v navadi ali ukazano. Pri porokah orgla, če to poprej naznanijo, da se jim vračuni za orglavca in pevce.

5. V petju naj pevski zbor pridno vadi. Poleg cerkvenih pesmi in pesmi za Marijine družbe naj jih nauči tudi kako pošteno domoljubno pesem. Pevske vaje naj ima kolikor le možno, podnevu ali vsaj ne pozno v noč, najbolje vsako nedeljo in praznik precej po popoldanski službi božji, pa tudi ob delavnikih, če je le mogoče, gotove dni. Izrečno se povdarja, da pevk ne podučuje posamezno, marveč več skupaj. Vadijo naj se peveci in pevke posebej in le glavne izkušnje naj so skupne. Prepire med peveci naj pomirja. Sam pa bodi potrpežljiv in ne svojeglaven. Brez župnikove vednosti naj pevecv niti ne sprejema na novo, niti ne odslavlja.

6. O cerkvenem petju naj spisuje „Tednik“, ki naj bo spisan vselej vsaj 2 dni pred nedeljo ali praznikom ter predzadnje jutro pred dotično nedeljo ali praznikom po sv. maši župniku (oziroma kaplanu) predložen. V „Tedniku“ naj se opiše pesem po prvi vrstici, po skladatelju, po zbirki, kjer se nahaja, pri latinskih skladbah pa s prvimi par besedami: introit, graduale, ofertorij in komunijo. „Tednik“ spada k inventarju farnih muzikalij, papir zanj da cerkev.

7. Na kor naj hodi dosti zgodaj, preden se prične božja služba, oziroma pridiga, katero naj zvesto posluša. Na vso moč se treba izogibati šepetanju ali govorjenju na koru, tudi ne sme sam ali peveci med pridigo prebirati pesmi. Po povzdigovanju ni treba čakati z orglami, kakor tudi ne ob pristopu dalje časa le na pedal tiščati. Potrebne note naj na koru ne bodo razmetane. Odhajaje s kora mora igranik vselej skrbno zapreti.

8. Paziti je orglavcu, da enega pevca pred drugim posebno ne odlikuje, hvali ali hudo graja. Odločilne besede, kaj se bo pelo naj ne prepušča pevecem, oziroma prvi moči med njimi ali še celo svoji ženi — pevki. V drugo farno ne smejo iti pet brez dovoljenja domačega župnika.

9. Če zanesljivo izve o kaki osebi pevskega kora kaj pohujšljivega, ima orglavec vestno dolžnost, to nemudoma župniku naznaniti. Sicer naj pa bo v tem oziru tudi sam jako oprezen in vedno varuje svoje in pevskega zbora dobro ime. Poprej navedeni „Motu proprio“ priporoča pri cerkvah zlasti pevce, „ki so res pobožni in pošteno živijo, ki se po svoji skromnosti in lepem vedenju med liturgično službo božjo kažejo vredne svete službe, ki jo opravljajo“ (kot namestniki zbora levitov). Ravno tam se tudi bere: „Prevladovati mora petje, orgle naj ga spremljajo, ne smejo ga pa uduševati. „Ni dovoljeno začenjati petja z dolgimi preludiji, niti ga prekinjati z

dolgimi medigrami.“ In spet: „Ni dovoljeno, da bi petje na koru ali sviranje na instrumente mašnika pri oltarju mudilo dalje časa, nego to dopuščajo liturgični obredi“.

10. Na pevski oddelek kora in v zakristijo hodijo samo tisti, kateri imajo ondi cerkveno službo ali potrebno opravilo, razen, ko bi imeli še drugi starodavne plačane sedeže na tem prostoru.

11. Da lažje ustreže cerkvenim zahtevam, naj si naroči zlasti tele 2 knjigi: „Obrednik za organiste“ in „Officium defunctorum“ izdal M. Štraki v Mariboru, tiskarna sv. Cirila, vsaka po K 1-60.

Wolfgang Amadej Mozart.

(O priliki 150 letnice njegovega rojstva napisal S. P.)

(Dalle.)

Zadnje Mozartovo delo „Requiem“ je, kar se glasbe tiče, ena izmed njegovih najbolj mojsterskih skladb. V Requiem je položil Mozart vse svoje kontrapunktiško znanje, vso prisrčnost svojega nežnega čustvozanja in vso moč svojega dramatičnega talenta. V Requiemu prevladuje vsekoli resnoba in dostojnost, in če tudi ne popolnoma liturgiji primeren, je vendar Requiem bolj cerkven nego druge latinske maše. V prvem odstavku je pri besedah: „Te decet hymnus, Deus, in Sion“, uporabljen koralni napev in sicer oni psalmski ton, ki mu pravimo „tonus peregrinus“. Istotako v zadnjem odstavku pri besedah: „Lux aeterna luceat eis, Domine“.¹⁾ Najbolj cerkven zbor je „Hostias“. Malo cerkvena sta: „Tuba mirum“ in „Benedictus“.

Vespere so v glasbenem oziru boljše od maš; sicer se pa v njih kakor tudi v litanijah kaže vpliv opere se v večji meri nego pri mašah. Pri obojili vesperah je uglasbenih po pet psalmov in hvalnica „Magnificat“. Vsak psalm tvori celoto za se. Eni so bolj posvetnega značaja drugi manj. Iz l. 1774. datira par odstavkov, namenjenih za vespere: psalm „Dixit Dominus Domino meo“ in „Magnificat“. V zadnji skladbi je v začetku uporabljen koralni napev (III. tonus). V železju strogega takta in tudi drugače malo premenjen izgleda tako-le:

Litani je so sestavljene iz več popolnoma ločenih stavkov; lavretanske jih imajo po pet, one sv. R. Telesa po devet. Ravno tako v posamezne stavke oddeljene so tri „Regina coeli“. Litanije in „Regina coeli“ so krasne, skrbno izdelane, toda — malo cerkvene skladbe.

Med Mozartovimi skladbami, zloženimi za zbor in orkester, je sploh težko, da, skoro nemogoče najti tako, ki bi bila skoz in skoz cerkvena. Kriva je ali prešumna in prevesela instrumentacija, ali pogosto preveč

¹⁾ V oratoriju „Betulia liberata“ najdemo uporabljen „tonus peregrinus“ v zboru „Lodi al gran Dio“.

teatralni solospjevi; tudi je sv. tekst le premnogokrat subjektivno interpretiran, oziroma podrejen glasbi ali kakorkoli že tako rabljen, kakor bi en smel biti po cerkveno liturgičnih predpisih.

Vendar v tem zadnjem pogledu je bil Mozart še eden izmed skrbnejših.

Pri začetku Gloria in Credo se je mnogokrat natančno držal liturgičnih pravil, dasi ne dosledno. Prav zanimivo je, kako različno je pričeval ta dva speva. Včasih pričinja pri Gloria pravilno s „Et in terra pax . .“ in pri Credo s „Patrem omnipotentem“; drugič ponavlja pri obeh spevih oni tekst, ki ga je že celebrant zapel, kar ni pravilno; in slednjič pričinja Gloria pravilno, Credo pa nepravilno ter obratno.

Kar se tiče sv. teksta, je pri Mozartu ena glavnih napak ta, da je tekst silno rad ponavljal in raztezal. Temu se ni čuditi pri njegovih mašah, namenjenih za velike slovesnosti, ki so smele biti nekoliko daljše; a čuditi se moramo temu pojavu pri njegovih kratkih mašah (missa brevis), namenjenih za navadne nedelje in praznike, pri katerih bi bil moral po naročilu nadškofa Hieronima biti kar mogoče kratek, pa ga je ravno ponavljanje teksta pri tem zavlačevalo in oviralo. Da je hotel v takih od škofa nekako umerjenih mašah biti kratek, o tem ni dvoma. To vidimo iz dejstva, da se v takih kratkih mašah ogiblje daljših instrumentalnih uvodov in večjih fugiranih oblik ter daje ob istem času in v istih taktih semtertja raznim glasovom različni tekst. Ta zadnja manira je sicer izborna sredstvo pri komponiranju daljših tekstov, da se napravi kompozicija znatno krajša, a nasprotuje cerkveno liturgičnim določilom. To pa se razume, da enako pri Palestrini kakor pri Mozartu.

Tuintam zlasti pri nekaterih Kyrie je tekst poljubno pomešan, in ni upoštevan pravi liturgični red invokacij: Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison.

Sicer se pa pri Mozartu nahaja v prevesni večini cel in popoln tekst in le na prav malo mestih je izpuščena kaka beseda ali kak kratek stavek.

Če bi šlo samo za liturgično popolnost in korektnost sv. teksta, in ne tudi za kakovost glasbe, tedaj bi se od Mozartovih cerkvenih skladb še marsikatera lahko izvajala v cerkvi. Ker razne napake glede teksta bi se dale za eventualno proizvajanje kake Mozartove maše (razun one že omenjene v D) že še odpraviti, a glasbo samo premeniti, oziroma necerkvena mesta napraviti cerkvena, ni tako lahko mogoče. Tudi se nikakor ne spodobi, preminjati in potvarjati skladbe slavnih mojstrov. Najbolj pametno in najbolj hvaležno je take vrste glasbo, ki ni primerna za liturgijo, proizvajati po močeh in okoliščinah v koncertnih dvoranah, kjer bode gotovo dosegla velik efekt, plemenito vplivala na poslušalce in budila v njih verski čut.

Našim navadnim pevskim zborom, ki pojo ali a capella ali s spremljevanjem orgel, bi mogli za praktično liturgično uporabo služiti edino le kaki Mozartovi moteti, od katerih jih je več popolnoma cerkvenih, predvsem: „Adoramus te Christe“, „Ave verum“ in psalm „De profundis“.

* * *

(Konec prih.)

Nove orgle.

1. V Begunjah na Gorenjskem.

G. J. Milavec, orglarski mojster v Ljubljani je postavil v Begunjah nove orgle po sistemu cevne pnevmatike.

Dispozicija:

I. Manual.	10. Flauto amab. 8'
1. Principal 8'	11. Aeolina 8'
2. Bordun 8'	12. Vox coel. 8'
3. Gamba 8'	13. Viola 4'
4. Salicional 8'	
5. Traversflöte 4'	Pedal.
6. Octav 4'	14. Violon Bass 16'
7. Superoctav 2'	15. Subbas 16'
8. Mixtur 2 ² / ₃ '	16. Ljubki Bordun 16'
	17. Cello 8'
II. Manual.	18. Borduna 8'.
9. Gemshorn 8'	

Orgle imajo 4 zbiralnike, dva pedalna in tri manualne sklepe. Registri v podobi deščic se nahajajo nad drugim manualom. Intonacija je duhovita, odgovarjanje hitro. Med spremenimi se odlikujejo: Principal s kremenitim glasom, Gamba s prijetno rezkoto, Salicional hodi v sredi, Flauto trav. je svetla, Mixtura bliščéča, se nikjer ne ponavlja. Posebno značajan je Gemshorn; Flauto amabile je brhka, lahkonoga postrvica v gorenjskih vodah, Aeolina najnežnejša, Vox coel. eterična. V pedalu se odlikuje Violonbass s krepkim, orkestralnim, violonskim tonom, Ljubki Bordun daje krasno podlago nežnejšim spremenom. Glas v celoti je mogočen in plemenit. Omara kaže lepo arhitekturo, pozlačene linije, sicer je pa preprosta. Begunjske orgle odgovarjajo vsem modernim zahtevam in se smejo na stran postaviti orglam v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu, samo da tukaj je nežnejša dispozicija z ozirom na manjše prostore v kapeli. Begunjske so krepkeje, ker so namenjene javni cerkvi.

P. Hugolin Šattner.

2. V Mošnjah.

Postavil I. Zupan iz Kamnegorice.

Dispozicija:

Manual.	6. Geigenprincipal 4'
1. Principal 8'	7. Mixtura, trojna 2 ² / ₃ '
2. Bordun 8'	
3. Gamba 8'	Pedal.
4. Flöte harm. 8'	8. Subbas 16'
5. Dolce 4'	9. Pianobas 16'
	10. Salicetbas 8'.

Pedalni in superoktavni sklep, štiri zbiralniki.

G. Zupan je imel na tem koru skrajno neprilichen prostor; storil je res, kar je mogel, a razviti se orglarski mojster ne more v tako tesnem prostoru. Orgle imajo igralnik spredaj z enim manualom; igralnik je majhen, jednostaven in zelo eleganten, tipke imajo nekoliko praznine (Leergang), zato padajo precej globoko. Registri nad manualom imajo podobo kratkih tipk in se dajo lahko in priročno za- in iztikati. Zistem orgel je cevna pnevmatika, a posebna vrhina pri teh orglah je ta, da tipka v korenu neposredno zakriva luknjico, skozi katero se sprazni cevka (Auslass-system). Odpadejo vsi ventili, vsa mehanika, in čim jednostavniši je stroj, tem sigurneje deluje.

Od tipke do sapnice je precejšnja daljava; da sapa ne opeša, je vmes štacija (relais), ki pošilja novo, krepko sapo naprej. Piščali odgovarjajo jako hitro.

Meh (Kastenbalg) je pod streho, dvigalo (Hebel) tik orgel je zvezano z železom z mehom, oziroma zajemalcem. Meh deluje prav dobro in da se sapa ne trese, sta v orglah dva regulatorja.

V tonalnem pogledu je opaziti sledeče:

Principal je, kar pomeni beseda, lep, močan, pravilen, Bordun sme biti volnejši; če je močan, rad laja. Harm. flavta je prav čeden spremen, prepihava s tretjim c. Najlepši je Dolce 4' tudi Geig. Princ. 4' je popolnoma na mestu. Mixtura ponavlja trikrat, in to se ne more hvaliti. Tudi so kvinte premočne, zategadelj glas Mixture prerezek. Subbas 16' e voljan, voluminozen. Ne smem pozabiti Gambe. Ona nima več rezkobe, kot naš moderni Salicional; tudi preveč pljuje. In ker je v pedalu Salicetbas 8' izposojen iz Gambe, ne zadostuje tudi ta, najmanj v prvi oktavi, ker je Gamba radi prostora pokrita. Pomanjkanje rezkobe v Gambi je tudi vzrok, da manjka orglam onega orkestralnega tona, ki ga nam podajajo moderne orgle.

Pohvalno je omeniti, da je superoktava izpeljana do zadnje tipke, da so orgle prav dobro vglasene, glasovi v vseh oktavah lepo zravnan, da je cena orglam, 3000 K, zmerna.

P. H. Sattner.

3. Na Oljski gori pri Polzeli.

Sredi Savinjske dolina se dviga proti nebu hrib, imenovan Oljska gora. Na tem hribu stoji lepa romarska cerkev in se ozira po prekrasni Savinjski dolini.

Ta cerkev je podružnica polzelske župnije. Polzelski gosp. župnik so si pridobili že veliko zaslug, ker se za okrašenje te cerkve toliko trudijo. Večinoma vse je novo in prenovljeno. Letošnjo leto so dali prenoviti tudi orgle, katere niso več odgovarjale svojemu namenu. Popravl jih je v občo zadovoljnost g. Ivan Naraks iz Ornje vasi pri Petrovčah.

Orgle imajo 16 pevajočih spremenov.

Namestu prejšnjih lesenih piščalk je postavil nove cinaste, in sicer:

Gambo 8', katera ima jako lepo režoč glas. Posebno krasno se glasi z lesenim spremenom „Gemshorn“. Praktična je za petje in napravi etekt tudi pri polnih orglah. Mera gambe je normalna.

Salicional se je tudi, kolikor je bilo pač mogoče, moderniziral. Bile so naureč poprej piščali previsoko zrezane.

Poprej je manjkalo v orglah oktave 4' (velika napaka). Sedaj je tudi popolnoma nova, in da pravi blesk polnim orglam. Tudi je z lesenim spremenom „Gemshorn“ v spodnjih oktavah porabljiv pri petju. Principal je ostal star in se je kolikor mogoče natančno intoniral.

Kakor Oktava, tako je tudi novi izpremen „Spitzquinte“ orgle izpopolnil. Mixtura je bila poprej silno kriččča, posebno tretja vrsta „terc“. Sedaj je jako lepo se glaseče intonirana.

Glas polnih orgel je impozanten. Veličastno in mogočno odmevajo glasovi po tej akustično zidani cerkvi. (Odmev orgel traja 12 sekund.)

Meh je v spodnjem delu na novo preoblečen z dodatkom novih škarij.

Škoda, da se orgle dotikajo oboka in da nimajo igralne mize spredaj, kar dela organistu in pevcem neprijetnosti. Sicer bi se dalo tudi to popraviti, seveda bi bili s tem združeni veliki stroški. Orgle so se v navzočnosti g. K. Bervarja, vodja orglarske šole v Celju pregledale in preskusile, ter se je on o njih sestavi, solidnem in cenem delu, posebno še pa o njih krasnem glasu prav pohvalno izrekel. Gospoda Ivana Naraksa pa vsem cerkvenim predstojništvom kot izvežbanega strokovnjaka prav toplo priporočamo.

L. K. Fr. K.

Dopisi.

Gorica. — (Poročilo o cerkveno-glasbenem kurzu na Dunaju.) (Konec.)

Najtežja, a zelo važna točka v programu je bil nauk o harmoniji, modulaciji in kontrapunktu; in to težavno nalogo je prevzel in jo častno, mojstersko dovršil g. prof. Ant. Foerster. Željo sem gojil že davno, da bi slišal njegova predavanja, pred 10 leti sem bil blizu tega, pa je splavalo po vodi. Letos pa greš, pravim, če Bog da in sreča junaška! In šlo je. Žal mi ni, kakor tudi drugim ne, ki so ga slišali. Težko, obširno tvarino v tako kratkem času jasno, razumljivo obdelati, predati, to ni mala stvar; in vendar kako hitro mu je šlo

izpod rok, da smo mu z veliko pozornostjo sledili, seveda tudi s težavo. Pozna se, da je predavatelj tukaj doma, zlasti v kontrapunktu.

O praktičnem igranju na orglah je predaval mojstersko in tudi sam mojster na orglah c. kr. dvorni organist in prof. na konservatoriju g. Rud. Dittrich; o sestavi orgel pa strokovnjaško g. W. E. d. Ehrenhofer. G. Dittrich je v začetnem predavanju našel cel register lastnosti, ki bi morale dičiti organista; ampak tak organist je bolj ideal, po katerem bi moral vsak stremiti, v resnici so redko zasejani. G. Ehrenhofer je pa spretno predaval o orglah in njih posamičnih delih in posebno upošteval pnevmatični sistem; — kdor želi o tem natančnejšega poduka, naj si naroči kratko, temeljito delo: „Die Orgel unserer Zeit“ von Dr. Heinrich Schmidt. — po tej knjigi je g. predavatelj, če se ne varam, povzel svoja izvajanja. Dvakrat sta skupno razkazovala orgle raznih cerkva; nedostatek pri tem je pa bil, da se pri tolikem številu nismo mogli primerno razvrstiti, in vsled tega marsikdo ni kaj posebnega videl, no je vsaj slišal, in to je bilo tudi nekaj. Toliko o predavanjih.

Preostaje mi še, poročati o petju, kolikor sem sam slišal ali sem o drugih poizvedel. O petju v dunajskih cerkvah je „Cerkv. Glasb.“ prinesel že več poročil, iz katerih se razvidi, da Dunaj v tem oziru lepo napreduje. Kar sem slišal, o tem sem bil zadovoljen, v nekaterih slučajih naravnost presenečen. Nekega nedostatka vendar ne smem pozabiti, ker se mi je zdelo tako žalostno, na drugi strani pa tudi malomarno. Parkrat sem prišel v kako cerkev ravno k blagoslovu, cerkev seveda skoraj prazna. Orgle se oglasijo prav močno v kratki predigri, potem pa v isti sili tudi spremljevanje za pesem; pa petja nič, tuintam se je slišal glas kake pobožne duše; organista ni bilo nič slišati. Je pač organist, sem si mislil, za petje ni! To je žalostno; v Ljubljani je vse drugače; no, morda je bilo tako le takrat! (? Ured.)

Udeleženci poučnega tečaja so pod vodstvom vlč. g. P. Horna peli koralno mašo: „de Angelis“ kaj lepo in gladko z vseni potrebnimi vlogami; spremljal je petje na harmoniji vlč. g. P. Smitbert Birkle. Tukaj se je videlo, kako lepo, kako veličastno je koralno petje. Res da oo. benediktini v Sekovi pejejo mnogo lepše; toda dovršenega petja v tako kratkem času ni mogel nihče pričakovati. In ta edinst, skupnost mej petjem pri oltarju in v zboru, to je kaj vredno! Le škoda, da tudi drugi dan ni bilo mogoče obhajati službe božje v gimnaz. kapeli, kjer bi proizvajali Palestrinovo: Missa aeterna Christi munera“ Zadoščenje, nadomestilo za to so udeleženci dobili drugod zlasti v c. kr. dvorni kapeli 8. sept., kjer so slišali Mittererjevo: Missa sol. in laudem ss. Salvatoris, ob kateri priliki je orkester pokazal svojo izredno spretnost, in pa drugi dan pri pontifikalni maši, kjer so udeležniki imeli priliko občudovati Foersterjevo: Missa solemnis v a. mol. Sicer se pa ta maša večkrat izvaja v dunajskih cerkvah. Name je naredila velikanski vtis; izkušal sem zvedeti mnenje drugih, in so zatrjevali isto; n. pr. strokovnjak, poznavatelj cerkv. glasbe, na kojega objektivno sodbo se lahko zanesem, je dejal, da ta maša v primeri z Mittererjevo stoji na isti višini, seveda ima vsaka svoje vrline. Častitam dičnemu g. profesorju!

Slišal sem tudi petje pri slovesni sv. maši v cerkvi oo. dominikanov in sv. Petra. Iz oznanil za cerkv. glasbo v „Vaterland“u sem povzel, da pejejo v prvi cerkvi vseskozi liturgično, seveda mešan zbor; in res so peli introit, komunijo koral po medicjski izdaji, potem pa Gollerjevo mašo in hon. s. Stephani, graduale, ofertorij, vse lepo, točno, navdušeno, da sem v resnici bil junjen. V cerkvi sv. Petra pa so dno, nežno, nekoliko preveč afektirano proizvajali Biblovo Cecilijino mašo; intr., kom. ni bilo, pač pa krasni Brosigov graduale in še lepši Preyerjev: Ave Maria. Motilo me je pri tej maši le, ko so se tuintam oglasile payke. Nekaj posebnega se mi je primerilo v teh dveh cerkvah. Ko so odzveneli zadnji akordi od „gloria“, zapoje mašnik pred oltarjem Dominus vobiscum. Mislim sem si, sedaj bodo na koru odgovorili lepo štiriglasno ali pa vsaj z orglami — organist je bil povsod izvrsten —; toda ne, ampak čisto preprosto enoglasno brez orgel in tako pri celem sv. opravilu in to v obeh cerkvah. Res, da celebrant v eni in drugi cerkvi ni bil pevec s čistim poslušom, zato so si tako pomagali. Je sicer slišati kot za rekviem, a šlo je vendar, in stokrat boljše, kakor loviti za glasom, ki ga orgle sploh nimajo! No, če smejo na Dunaju kaj takega storiti, pri nas pa naj bi bilo zabranjeno! Svetujem vsakomur, naj si pomaga tako, če mu štiriglasno postavljeni ronzonori ne ugajajo, ali jih kdo ne more slišati, toda pri štiriglasnih mora biti koralna melodija harmonizirana, naj jo peje najvišji glas!

Dovolite mi še kratko opazko! V cerkvi oo. dominikanov sem slišal koral po medie. izdaji, v farni cerkvi „Am Hoč“ pa trad. koral, ki so ga peli udeleženci poučnega kurza. Nalašč sem se odtegnil za komunijo, da slišim, kako pejejo; a, bo kdo rekel, koral je koral; in vendar kaka razlika! Prvi, četudi so ga peli dobro, se sliši nemirno, trdo, sekajoče (cekgig), drugi pa teče mirno, blago, zaokroženo; prvi vznemirja, drugi potolaži; vsaj jaz sem dobil tak vtisk.

Tako tedaj pridem h koncu. Jeli poučni tečaj kaj koristil? Getovo, in brez sadov, lepih uspehov ne bo ostal. Pridobili so vsi udeležniki več ali manj, kakor so bili dovzetni in pripravn. Vsem pa je bil poučni tečaj v spodbudo in bodrilo, da bodo v prihodnje ravnali in delali s podvojenim veseljem po prejetih naukih, da jim bo „instructio“ sv. Očeta „Motu proprio“ zares „codex juris sacrorum musicorum“ (pravni zakonik za cerkveno glasbo), katerega določil se bodo držali, a si tudi po svojih močeh prizadevali, da se jih drže tudi drugi.

P. A. V.

Šmartno na Paki dne 12. oktobra 1906. — Odbor „Podpornega društva organistov“ je imel svojo sejo dne 4. oktobra v Šmartnem na Paki pri kateri je sklenil sledeče:

1.) Da se pri prihodnjem občnem zboru stavi predlog za izpremembo pravil § 33 v toliko, da se rednega uda čaka za zaostalo udnino 2 leti in se le še po preteku 2 let izbriše iz društva.

2.) Njegovi ekselenci prevzvišenemu knezoškofu dr. Mihaelu Napotniku se pošlje zahvalno pismo, ker so se blagovillili pri zadnji sinodi zavzeti za boljše gnotno stanje organistov.

3.) Sklenilo se je, da se skliče prihodnji občni zbor dne 22. novembra t. j. na dan sv. Cecilije v Celju in bo ob 10. uri v župni cerkvi sv. maša, takoj potem se vrši občni zbor v prostorih orglarske šole.

Natančni vspeored se pravočasno naznani.

Organisti se pa že sedaj opozarjajo, da ne zamudé prilike, udeležiti se občnega zbora. Na svidenje 22. novembra!

Oglasnik.

Missa in honorem sanctae Caeciliae zložil za mešan zbor in orgle ter posvetil prečastitemu predsedniku Cecilijinega društva gospodu doktorju Andreju Karlinu, kanoniku itd., Frančišek Kimovec.

Velik napredek je gospod skladatelj naredil, da je začel komponirati v ložjem zlogu, kajti s preobloženimi harmonijami se pri petju mnogo pokrje in malo doseže. Torej maša ni težka, oveva jo povsod cerkven duh in si jo bo vsak zbor, ki je v notah izvežban, omislil, ker težkoč v njej ni; glasovi se namreč vrstijo drug za drugim ali po dva, in zamenjava se tudi enoglasje s četverglasjem. Vsak sposoben organist zadene lahko spremljanje, katero se more po volji semtertje pri četverglasnih stavkih izpustiti. Želeti bi bilo, da bi se precej pomot v vsakem iztisu, ki se v javnosti izda, popravilo, česar vendar vsak organist ne bo znal. Partitura lepo natisnjena stane 1 K 80 h, posamezni glas pa 40 h. Čisti dohodek je namenjen novim orglam na Bledu.

Listnica uredništva.

G. I. P. v Idriji. Nikar nam ne zamerite. Prav radi bi Vam bili že ustregli v tej številki. Toda prostora nam je pomanjkalo. A stvar do prihodnjega lista ne bo zakasnela. Zdravi!

Č. g. J. L. v R. Kaj pa je z „zvonovi“? Želim, da bi nam vsaj za Božič zapeli. — Več gospodom dopisnikom! Iskreno zahvalo za poslane stvari. Pride polagoma vse na vrsto. Mi imamo le eno željo, da bi bil naš list središče vsega cerkvenoglasbenega stremljenja na Slovenskem in glasilo vseh Ceciljancev.

Oznanilo.

Današnji glasbeni prilogi smo oskrbeli nekaj posebnih odtiskov, ker smo uverjeni, da bodo mnogim zborom prav prišli. Kdor bi jih potreboval, naj se hitro obrne na naše uredništvo v Alojzijevejšču. Odpošljamo jih komad po 30 h.

Današnjemu listu je pridejana II. številka priloge.

Odgovorni urednik lista dr. Andrej Karlin. — Odgovorni urednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiskala Zadržna tiskarna v Ljubljani.